

Rapportage Quicksan Wet natuurbescherming

Steinstraat 19 te Klundert (actualisatie)

Versie: 4.0

Colofon		
Titel	Rapportage Quicksan Wet natuurbescherming Steinstraat 19 te Klundert (actualisatie)	
Projectcode	P05908	
Versie	4.0	
Datum	12-10-2023, Aangevuld op 11-06-2024	
Opdrachtgever	De realisatie Antennestraat 86 D 1322 AS Almere, Nederland	
Uitvoerder		
	GRAS Advies bv	
	Bedrijvenpark Twente 412	Huismanstraat 6
	7602 KM Almelo	6851 GT Huissen
Email	ecologie@grasadvies.nl	
Website	https://grasadvies.nl/	
Contactpersoon	M.W.J. Witjes	
Telefoon	074 2020258	
Email	michael.witjes@grasadvies.nl	

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	6
2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling	7
2.1 Gebiedsbeschrijving	7
2.2 Beoogde ontwikkeling	10
3 Onderzoeksmethodiek	12
4 Wettelijk kader	14
5 Beschermde gebieden	15
5.1 Natura 2000	15
5.2 Natuurnetwerk Nederland	16
5.3 Houtopstanden	16
6 Beschermde soorten	17
6.1 Grondgebonden zoogdieren	17
6.1.1 Bever	17
6.1.2 Boommarter	18
6.1.3 Eekhoorn	18
6.1.4 Hermelijn, wezel en bunzing	19
6.1.5 Steenmarter	19
6.2 Vleermuizen	20
6.3 Reptielen, vissen en ongewervelden	22
6.4 Amfibieën	23
6.5 Vogels	23
6.6 Flora	24
7 Invasieve exoten	25
8 Conclusie en aanbevelingen	26
Bronnen	27

Bijlagen

Bijlage 1: Impressie projectgebied

Bijlage 2: Veldwerk inventarisatie en indicatoren

Bijlage 3: Wet- en regelgeving

Bijlage 4: Stappenplan ontheffingsplicht

Samenvatting

De realisatie B.V. is voornemens om aan de Steinstraat 19 te Klundert (actualisatie) nieuwbouw te realiseren. Hiervoor wordt de huidige loods/ schuur gesloopt en wordt de voormalige fabriek inpandig omgevormd tot atelier.

Om in het kader van ruimtelijke ontwikkeling te voldoen aan de Wet natuurbescherming en daarbij mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen, heeft GRAS Advies op verzoek van De realisatie een verkennend onderzoek (quickscan) uitgevoerd op bovengenoemde locatie. Deze quickscan inventariseert welke (wettelijk) beschermde (natuur)gebieden en plant- en diersoorten mogelijk aanwezig zijn en beoordeelt de effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling op deze beschermde gebieden, soorten en hun functioneel leefgebied.

Met deze kennis is onderbouwd of de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk een aanvullend onderzoek, ontheffingsaanvraag of andere maatregelen en/of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen zijn als volgt:

- 1 Negatieve effecten op beschermde (natuur)gebieden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling kunnen worden uitgesloten. Van een substantieel, negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op de stikstofemissie en daarmee op Natura 2000-gebieden is bovendien geen sprake.
- 2 De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken en c) ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur.

1 Inleiding

In opdracht van De realisatie heeft GRAS Advies een Verkennend onderzoek (quickscan) Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Steinstraat 19 te Klundert. De realisatie is voornemens om hier de huidige bebouwing (loods/schuur) af te breken en het gebied her in te richting voor woningbouw. Hierbij worden 5 woningen geplaatst en wordt de oude fabriek inpandig omgevormd tot atelier.

De Wet natuurbescherming verplicht bij dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen te toetsen of aanwezige beschermde (natuur)gebieden en plant- en diersoorten geen negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep. Een verkennend onderzoek ofwel quickscan, onderbouwt of deze ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is of dat mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden en een ontheffingsaanvraag, aanvullend onderzoek of andere maatregelen noodzakelijk zijn.

Een quickscan is een verkennend onderzoek en bestaat uit een bureaustudie en een eenmalig verkennend veldbezoek, ofwel locatiebezoek. Het inventariseert de mogelijke aanwezigheid van:

- beschermde (natuur)gebieden (nationaal en provinciaal beschermde gebieden en houtopstanden);
- beschermde flora (vegetatie en monumentale bomen);
- beschermde fauna (nationaal en internationaal beschermde diersoorten en vrijgestelde soorten);
- ongewenste invasieve exoten.

Met inachtneming van wettelijke kaders, de kenmerken van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling en de gerelateerde werkzaamheden wordt beoordeeld of deze beschermde gebieden, soorten en hun functioneel leefgebied mogelijk negatieve effecten ondervinden van de beoogde ingreep. Indien relevant, wordt beoordeeld of dit invloed heeft op instandhoudingsdoelstellingen, wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Een quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van (beschermde) soorten. Wanneer aanvullend onderzoek wordt geadviseerd of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk wordt geacht, kan GRAS Advies adviseren over de planning en doorlooptijd van deze onderzoeken en begeleiding bieden in het vervolgtraject.

Verspreidingsgegevens

In dit rapport is informatie verwerkt afkomstig uit de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF). Deze informatie mag (zolang de datavoorziening niet open en toegankelijk is) zonder toestemming van BIJ12 niet worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar worden gemaakt.

Indien relevant, zal GRAS Advies verspreidingsgegevens die zijn verkregen door veldinventarisaties binnen en/of rondom het projectgebied na een periode van 2 jaar openbaar maken binnen de omgeving van de NDFF.

Dit rapport presenteert de uitkomsten van het verkennend onderzoek en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen.

Gebiedskenmerken van het huidige projectgebied en een globale beschrijving van de beoogde ontwikkeling zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 beschrijft de toegepaste onderzoeksmethodiek, gevolgd door een beknopte samenvatting van het relevante wettelijk kader in hoofdstuk 4. De resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk 5, 6 en 7. Hier worden alle relevante gebieden en soorten beschreven die mogelijk voorkomen, inclusief het effect van de beoogde ontwikkeling op zowel deze soorten en gebieden, als op het beoogde project. De conclusies en aanbevelingen zijn opgenomen in hoofdstuk 8 waar de belangrijkste resultaten worden samengevat en verder wordt ingegaan op mogelijke gevolgen, maatregelen en (wettelijke) vervolgstappen.

2 Gebiedskenmerken en beoogde ontwikkeling

2.1 Gebiedsbeschrijving

Gegevens

Adres: Steinstraat 19
Plaats: Klundert
Gemeente: Moerdijk
Provincie: Noord-Brabant

Locatie en omgeving

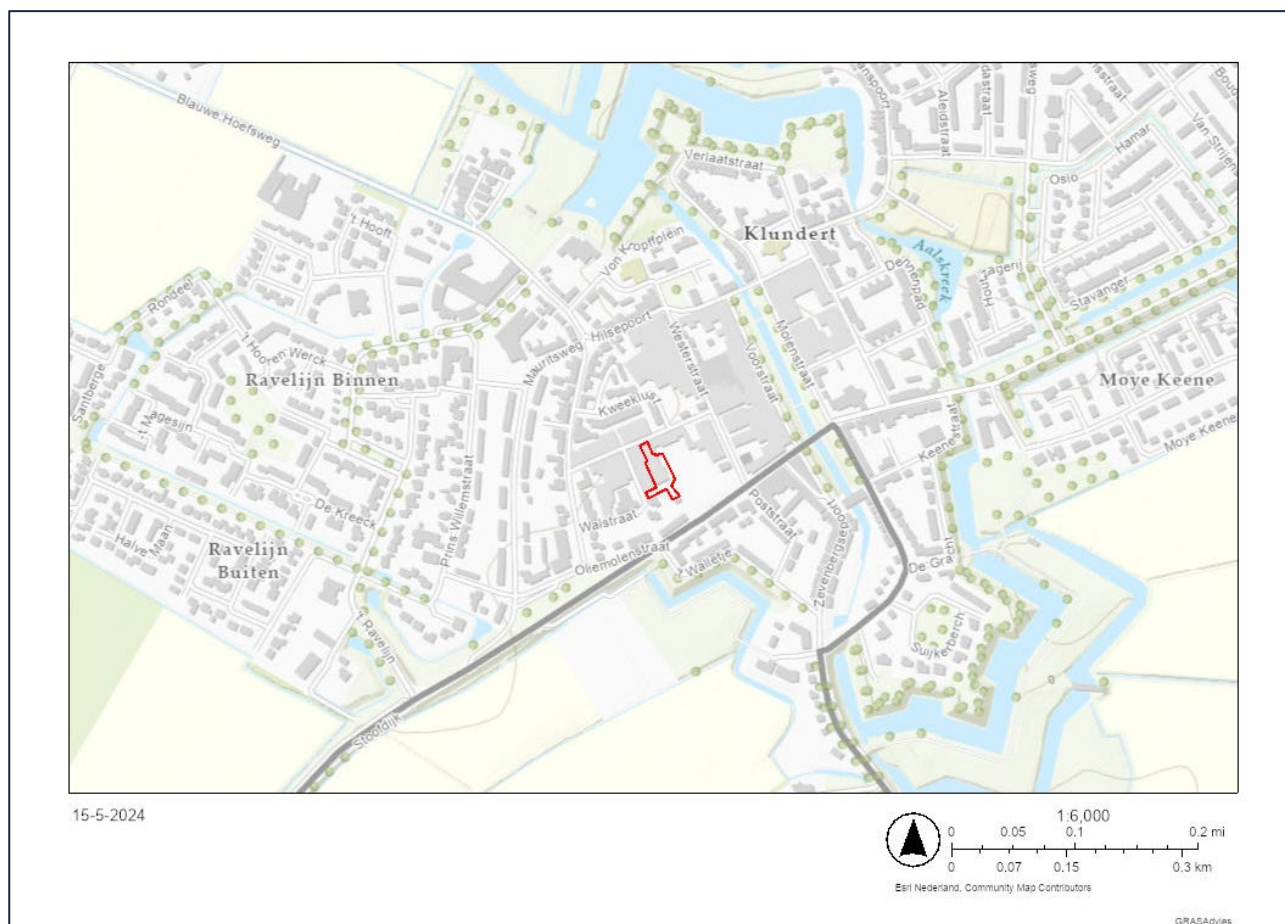
Het projectgebied bevindt zich in naast het centrum van de stad Klundert. Het is omgeven door woonwijken. Het projectgebied wordt omsloten door aangrenzende tuinen, huizen en een grasveld met rietvegetatie welke al eerder door de opdrachtgever is aangekocht. Op ca. 140 meter van het projectgebied is een waterpartij de Botte kreek gelegen met aanliggende bomenrijen. Deze waterpartij is aan de noordzijde aangesloten op natuurgebied Park in Klundert (120 m). Verder ten zuiden zijn agrarische velden en sloten gelegen, Afbeelding 2.1 toont de ligging van het projectgebied.

Terrein en kenmerken

De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 1200 m². Afbeelding 2.2 toont een luchtfoto van het projectgebied, inclusief begrenzing. Het terrein wordt bepaald door een oudere schuur met hout- en golfplaten, een inrit, een oude fabriek en een strook rietgrassen. Afbeelding 2.3 en Bijlage 1 geven een impressie van het projectgebied.

De bebouwing bestaat uit een oude fabriek met uitbouw waaraan een nieuwere, tweede uitbouw gevestigd is. De fabriek is opgebouwd uit bakstenen en heeft een platte rand met metalen afwerkstrip. Ook heeft het meerdere grote blauwe luiken welke geopend kunnen worden. Het is gebouwd in 1930. Zowel de eerste als tweede uitbouw bestaan uit golfplaten, houten platen en een enkele bakstenen muur. Het heeft voor zover zichtbaar geen spouwmuur. Het dak bestaat uit een zadeldak met strak op liggende dakpannen.

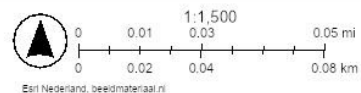
Het terrein is vlak en bestaat deels uit een met grind bezaaide oprit, een strookje gras met een uitgesleten poeltje van 3 bij 1 meter en een strook rietvegetatie welke zich strak tegen het gebouw bevindt. Hier tegenaan ligt een kruidenrijk grasveld met distels en rietplanten. Hier wordt 3 maal per jaar gefaseerd gemaaid.

Afbeelding 2.1: Ligging van het projectgebied (rood kader).

15-5-2024

GRASAdvies
DAG.nl

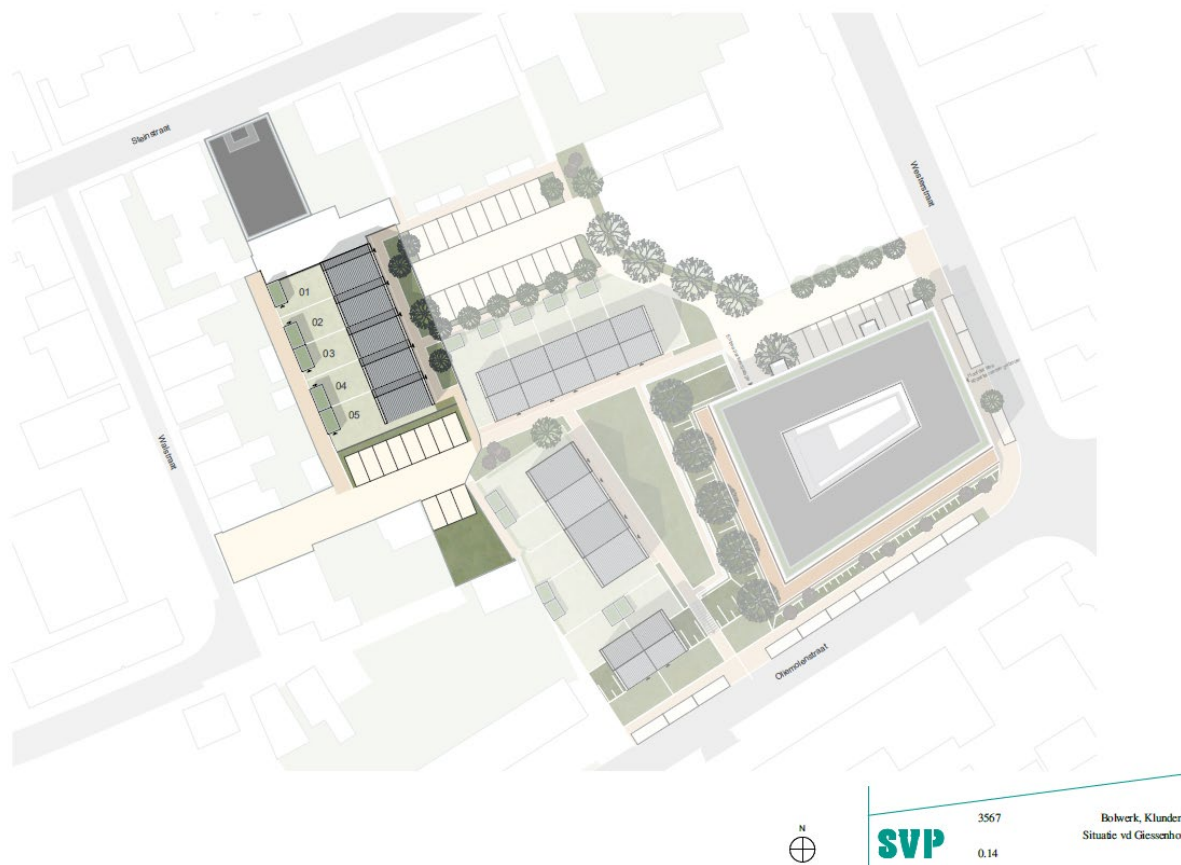
Afbeelding 2.2: Luchtfoto met begrenzing van het projectgebied (rood kader).

Afbeelding 2.3: Impressie van het projectgebied.

2.2 Beoogde ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens om de huidige bebouwing bestaande uit een loods/schuur (uitbouwen) af te breken en het gebied herin te richten voor woningbouw. Hierbij worden 5 woningen geplaatst. Verder wordt het pand van de oude fabriek inpandig omgevormd tot een atelier. Afbeelding 2.4 toont de beoogde ontwikkeling.

Afbeelding 2.4: Beoogde ontwikkeling.

3 Onderzoeksmethodiek

Onderzoek is uitgevoerd om te beoordelen of de beoogde ruimtelijke ontwikkeling een mogelijk significant negatief effect heeft op (wettelijk) beschermde (natuur) gebieden, houtopstanden, plant- en diersoorten en bijzondere monumentale bomen. De door GRAS Advies gehanteerde onderzoeksmethodiek is onder te verdelen in 3 stappen.

Bureauonderzoek

Voor relevante datavisualisatie en gebieds- en soorteninformatie is o.a. de website van PDOK, het kadaster, Natura2000 en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Daarnaast is er gebruik gemaakt van ArcGIS Pro en het vleermuisprotocol 2021. Er is informatie verzameld over:

- de locatie van het projectgebied, kadastrale gegevens, gebiedskenmerken, kenmerken van- en afstand tot beschermde en bijzondere gebieden en kenmerken van houtopstanden;
- de kenmerken en bijbehorende werkzaamheden van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling;
- verspreidingsgegevens en waarnemingen van beschermde plant- en diersoorten, monumentale bomen en invasieve exoten van de laatste 5 jaar, tot 5 km rondom het projectgebied.

Locatiebezoek

Tijdens een locatiebezoek zijn gegevens verkregen tijdens het bureauonderzoek geverifieerd. Veldonderzoek is in- en rondom het projectgebied uitgevoerd. Het uiteindelijke onderzoeksgebied is ter plaatse bepaald door een deskundige ecooloog. Dit is gedaan a.d.h.v. de informatie verworven tijdens het bureauonderzoek, de lokale situatie en de verwachte invloedsfeer van de beoogde ontwikkeling (hierbij te denken aan hinder van licht, trillingen en geluid). Zowel binnen als rondom het projectgebied is geïnventariseerd naar:

- de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bijzondere vegetatie en ongewenste invasieve exoten;
- de mogelijke aanwezigheid van beschermde diersoorten d.m.v. zichtwaarnemingen en indicatoren (Bijlage 2);
- habitattypen, habitatgeschiktheid- en functies voor beschermde soorten in het projectgebied én de omgeving.

Registratiegegevens van het locatiebezoek zijn opgenomen in Tabel 3.1. Tijdens het veldonderzoek is gebruikt gemaakt van een verrekijker en digitale registratie- en determinatiehulpmiddelen waaronder de Fieldmap Applicatie.

Analyse

Verzamelde gebiedsinformatie, soorteninformatie en veldgegevens zijn vergeleken met kenmerken van de beoogde ruimtelijke ontwikkeling. Binnen de effectenbeoordeling zijn de volgende aspecten met inachtneming van wettelijke kaders overwogen:

- De projectlocatie, het type project, de duur en periode, inclusief de invloedsfeer van de werkzaamheden (licht, geluid en trillingen).
- De mate en het effect van verstoring of aantasting van (beschermde) (natuur) gebieden en hun instandhoudingsdoelstellingen, habitatype, wezenlijke kenmerken en waarden.
- De mate en het effect van verstoring of aantasting van (beschermde) vegetatie en diersoorten, hun (essentieel) leefgebied en de gunstige staat van instandhouding van de soort.
- De mogelijke gevolgen, maatregelen en (wettelijke) vervolgstappen.
- Indien invasieve soorten zijn vastgesteld, zijn maatregelen beschreven die aan de Europese verordening voldoen.

Tabel 3.1: Registratiegegevens locatiebezoek.

Datum	Tijdstip	Weersomstandigheden
28-09-2023	11:30-12:30	19°C, 3 bft, bewolkt, droog

GRAS Advies is een ecologisch adviesbureau en voert verkennend veldonderzoek uit volgens erkende en geldende soortprotocollen en kennisdocumenten. De deskundige ecologen van GRAS Advies zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Beperkingen

Een quickscan is geen gedetailleerd onderzoek. Uitgebreid vleermuisonderzoek en onderzoek naar de emissie en depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden vallen dan ook buiten het kader van dit onderzoek.

Inspecties door de ecooloog kunnen onuitvoerbaar zijn door de ontoegankelijkheid van plekken of objecten. Voorbeelden zijn spouwmuren, in verbinding staande watergangen en hoge ruimtes. Onderzoek van dergelijke objecten of plekken vereist soortgericht aanvullend onderzoek met inzet van juist materieel. Aanvullend onderzoek kan als meerwerk verrekend worden boven op dit verkennend onderzoek. Daarnaast kunnen extreme weersomstandigheden een gedegen verkennend onderzoek uitsluiten. Bij hevige sneeuwval of hagel, plaatselijke onweer en stormachtig weer worden geen locatiebezoeken uitgevoerd.

GRAS Advies maakt gebruik van de Nederlandse Databank Flora en Fauna voor verspreidingsgegevens. Deze database bevat alleen gevalideerde waarnemingen en kan enkel worden ingezet als hulpmiddel. Wanneer een soort niet geregistreerd staat binnen de NDFF omgeving, houdt dit niet in dat deze daar ook daadwerkelijk afwezig is.

De ecologen van GRAS Advies spannen zich maximaal in om het onderzoek zo zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Desondanks zal nooit een volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. GRAS Advies kan daarom geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en/of fauna.

Geldigheidsduur onderzoek:

Aan het verrichte onderzoek en de gegevens in deze rapportage zit een beperkte geldigheidsduur. In de regel is een quickscan geldig voor een periode van 3 jaar tenzij in deze periode wezenlijke ecologische veranderingen plaatsvinden.

4 Wettelijk kader

Wet- en regelgeving omtrent natuurbeleid is voornamelijk geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). Binnen deze kaderwet is Internationale en Europese wet- en regelgeving opgenomen en het biedt provincies de mogelijkheid op provinciaal niveau natuurbeleid toe te passen. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en soortgelijke activiteiten dient deze wet in acht te worden genomen. De wet is gericht op het beschermen van gebieden, houtopstanden en soorten. Bijlage 3 bevat een gedetailleerde beschrijving.

Beschermde gebieden

Nederland kent ruim 160 strikt beschermde natuurgebieden die vallen onder Natura 2000-gebied. Deze worden beschermd vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en maken onderdeel uit van een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden die vanuit Europees perspectief bescherming behoeven. Daarnaast zijn er gebieden die onder de verantwoordelijkheid van de provincies vallen zoals het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en gebieden van provinciaal belang. NNN-gebieden zijn een samenhangend netwerk van Nederlands natuurgebieden met als doel de achteruitgang van biodiversiteit en het areaal aan natuur te stoppen en migratie mogelijk te maken. Gebieden van provinciaal belang zijn bijzondere gebieden voor bijvoorbeeld weidevogels die net als NNN-gebieden planologisch beschermd worden.

Beschermde soorten

Alle in het wild levende plant- en diersoorten zijn tot op zekere hoogte beschermd. Hiervoor geldt de zorgplicht. De Wet natuurbescherming heeft de bescherming van soorten onderverdeeld in drie beschermingsregimes namelijk soorten die vallen onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (Internationaal beschermd) en soorten die vallen onder Andere soorten (Nationaal beschermd). Deze verschillende beschermingsregimes hebben ieder specifieke verbodsbepalingen.

Uitzonderingen op de verbodsbepalingen binnen de Wnb zoals beschreven onder Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en Andere soorten kunnen gelden indien:

- een vrijstelling voor de specifieke soort geldt (nationaal beschermde soorten);
- gewerkt wordt met een Gedragscode (nationaal en internationaal beschermde soorten);
- een ontheffing is verkregen (nationaal en internationaal beschermde soorten).

Houtopstanden

Het begrip houtopstand wordt omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een totaal areaal van 10 are of groter beslaat of uit een rijbeplanting bestaat van meer dan 20 bomen gerekend over het totaal aantal rijen. Een houtopstand wordt beschermd indien het buiten de wettelijk vastgestelde grenzen van de bebouwde kom ligt. Houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, eenrijige beplanting langs landbouwgronden, beplanting langs waterwegen en andere uitzonderingen benoemd in de Wnb vallen niet onder beschermde houtopstanden.

Broedvogels

Bij ruimtelijke ingrepen of activiteiten van soortgelijke aard, dient er zorg gedragen te worden voor broedvogels die effecten ondervinden van de geplande werkzaamheden. Nesten mogen niet worden beschadigd of vernield. Voor vogelsoorten die ieder jaar een nieuw nest bouwen geldt dat nesten beschermd zijn zolang de broedperiode van de soort duurt. Indien er soorten aanwezig zijn die vallen onder soorten met jaarrond beschermde nesten, is, indien deze groep effecten ondervindt van de werkzaamheden, te allen tijde een ontheffing nodig.

Invasieve exoten

Invasieve exoten kunnen schade toebrengen aan biodiversiteit of ecosysteemdiensten. Ter bescherming van in het wild levende flora en fauna en de instandhouding van natuurlijke habitats, dienen een aantal invasieve soorten te worden bestreden. Deze soorten zijn terug te vinden op Unilijst Invasieve soorten op de website van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA, 2022).

5 Beschermde gebieden

5.1 Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Hollands Diep op ca. 2 km afstand van het projectgebied (Afbeelding 5.1). Dit gebied is beschermd vanuit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Het bestaat uit verschillende habitattypen waaronder oeverlanden die zijn begroeid met wilgenbos, natte ruigten en overstromingsgraslanden. Enkele Habitatrichtlijnsoorten en voorkomende vogelsoorten zijn ganzen en smienten. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied. Het wordt hiervan gescheiden door de bebouwing in de stad Klundert, agrarische velden (grasland en akker) en verschillende wegen.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied bevindt zich buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Geen van de bovengenoemde habitattypen komen in het projectgebied voor. Gezien de afstand tot het projectgebied valt het Natura 2000-gebied buiten de invloedssfeer van het projectgebied. Een aparte stikstof berekening is uitgevoerd door MBH Consult B.V. Uit dit onderzoek blijkt dat er geen significante effecten als gevolg van stikstofdepositie te verwachten zijn op Natura-2000 gebieden (MBH Consult B.V., 2023).

Afbeelding 5.1: Ligging van het projectgebied (rood kader) t.o.v. Natura 2000-gebied het Hollands Diep (groen) en Natuur-
netwerk Nederland gebieden (gearceerd).

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot het Natuurnetwerk Nederland is waterpartij de Aalskreek op ca. 380 meter afstand van het projectgebied (Afbeelding 5.1). Het gebied wordt gekenmerkt door rivierenlandschap. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland en wordt hiervan gescheiden door verschillende wegen en de bebouwing van de stad Klundert.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied bevindt zich buiten de begrenzing van het NNN-gebied en wordt niet gekenmerkt door rivierenlandschap. Gezien de afstand tot het projectgebied, valt het NNN-gebied buiten de invloedssfeer van het projectgebied. Verstoring van het NNN-gebied en negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en kwaliteiten van dit gebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

5.3 Houtopstanden

Op het terrein bevinden zich geen houtopstanden groter dan 10 are of rijen bomen van meer dan 20 exemplaren. Er geldt geen ontheffingsplicht, herplantplicht of plicht tot kapmelding bij de provincie.

6 Beschermden soorten

Tabel 6.1 geeft een overzicht van de soortgroepen die in de directe omgeving van het projectgebied bekend zijn via de NDFF database. Het toont welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in en/of rondom het projectgebied. Vogels staan apart vermeld in tabel 6.2. In de volgende paragrafen worden de soorten en/of soortgroepen uit Tabel 6.1 behandeld. Hierbij worden enkele soorten en soortgroepen afzonderlijk gebundeld. Daarnaast worden soorten omschreven waar geen verspreidingsgegevens van bekend zijn, maar die wel relevant zijn om op te nemen.

Tabel 6.1: Soortgroepen en soorten waarvan verspreiding gegevens bekend zijn in en rondom het projectgebied a.d.h.v. NDFF.

Soortgroepen	Soort	Verspreidingsgegevens	Omgeving geschikt	Projectgebied geschikt
Grondgebonden zoogdieren	Bunzing	Ja	Ja	Nee
	Eekhoorn	Ja	Nee	Nee
	Boommarter	Ja	Nee	Nee
	Bever	Ja	Nee	Nee
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja
	Ruige dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja
Reptielen	Muurhagedis	Ja	Nee	Nee
Amfibieën	N.v.t.			
Vissen	N.v.t.			
Ongewervelden	Grote vos	Ja	Ja	Ja
Vogels	(Zie tabel 6.2)	Ja	Ja	Ja
Planten	Groenknolorchis	Ja	Nee	Nee

6.1 Grondgebonden zoogdieren

6.1.1 Bever

Voorkomen en functie

De bever (*Castor fiber*) is een soort die beschermd wordt onder de Habitatrichtlijn. Bevers komen vooral voor in overgangsgebieden tussen land en water. Voorbeelden zijn moerassen, beken en rivieren zowel in natuurgebieden als in de buurt van bebouwing en in woonwijken. Een vereiste is de aanwezigheid van bos, eetbare struiken en bomen waaronder wilgen en populieren. Vooral de beschikbaarheid in de winterperiode is cruciaal. Daarnaast moet de burcht permanent onderwater liggen en is het belangrijk dat land via wissels doorkruist kan worden wanneer gebruikte wateren uit elkaar liggen (BIJ12, 2017).

Volgens verspreidingsgegevens en de NDFF komt de bever voor op enkele kilometers van het projectgebied. Binnen het projectgebied zijn geen bomen zoals wilgen waargenomen welke de bever kan voorzien van voedsel (bast). Ook is er geen permanente waterpartij aanwezig welke groot genoeg is om een burcht in te bouwen. Daarnaast is de houtopstand in de directe omgeving te minimaal om te kunnen gebruiken voor deze bouw. Ook zijn er geen struwelen aanwezig welke de soort dekking kan geven en zo kan dienen als migratieroute.

Effectenbeoordeling

Binnen het gebied is weinig dekking aanwezig en geen mogelijkheid tot het bouwen van een burcht. Het gebied bevat geen permanente wateren en/of wilgen welke benodigd zijn voor de bouw van een burcht. Het projectgebied is ongeschikt als leefgebied voor bevers en de aanwezigheid van bevers is uitgesloten. De beoogde ontwikkeling heeft daarom ook geen negatieve effecten op de bever. Een aanvullend soortenonderzoek en mogelijke omgevingsvergunning zijn niet nodig.

6.1.2 Boommarter

Voorkomen en functie

De boommarter (*Martes martes*) is een nationaal beschermde soort en in de provincie Noord-Brabant niet vrijgesteld. Deze soort komt vooral voor in bossen. Ondanks zijn voorkeur voor oude loofbossen, is deze soort in Nederland te vinden in allerlei bostypen waaronder jonge bossen en moerasbossen waar hij zowel in boomholten als in oude holtes in de grond te vinden is (Zoogdiervereniging, z.d.).

Volgens verspreidingsgegevens en de NDFF komt de boommarter voor op enkele kilometers van het projectgebied. Binnen het projectgebied zijn geen bomen waargenomen welke de boommarter kan voorzien van een verblijf- en/of rustplaats. Ook zijn er geen struwelen aanwezig welke de soort dekking kan geven en zo kan dienen als migratieroute. Binnen het projectgebied, in de tweede overkapping, zijn enkele sporen gevonden van een ratachtige. In de omgeving zijn geen eetbare resten gevonden voor de soort en het aantal uitwerpselen is dermate laag. De ratachtige zou kunnen dienen als voedselbron maar lijkt in lage getalen aanwezig te zijn. Ook waren er geen holten zichtbaar van rat of muis.

Effectenbeoordeling

Binnen het gebied is geen geschikt leefgebied aanwezig. Er zijn geen bomen waargenomen waar holtes in te vinden zouden kunnen zijn. Ook is er weinig voedsel aanwezig binnen het gebied. Een aanvullend soortenonderzoek en mogelijke omgevingsvergunning zijn niet nodig.

6.1.3 Eekhoorn

Voorkomen en functie

De eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) is nationaal beschermd en wordt in de provincie Noord-Brabant niet vrijgesteld. De eekhoorn prefereert oude loof- of naaldbossen maar komt ook voor in jonge bossen, parken, houtwallen en tuinen. Indien voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdiervereniging, z.d.).

Volgens verspreidingsgegevens en de NDFF komt de eekhoorn voor op enkele kilometers van het projectgebied. Binnen het projectgebied zijn geen bomen waargenomen welke de eekhoorn kan voorzien van voedsel, een verblijfplaats en/of dekking.

Effectenbeoordeling

Binnen het projectgebied is geen geschikt leefgebied aanwezig. Door het gebrek aan essentiële functies kan gesteld worden dat de beoogde ontwikkeling geen negatieve effecten heeft op de soort. Een aanvullend soortenonderzoek en mogelijke omgevingsvergunning zijn niet nodig.

6.1.4 Hermelijn, wezel en bunzing

Voorkomen en functie

De hermelijn (*Mustela erminea*), wezel (*Mustela nivalis*) en bunzing (*Mustela putorius*) zijn nationaal beschermde martersoorten. Deze soorten komen in de meeste habitats voor, al heeft de hermelijn een voorkeur voor vochtiger terrein. Ze zijn te vinden in open landschap, bossen, weilanden, rietlanden, houtwallen en akkers en prefereren kleinschalig (cultuur)landschap met takkenrillen, struweel, hagen, bosschages, rommelhoven en rommelschuren. Deze essentiële lijnvormige elementen dienen als rust- of verblijfplaats, voortplantingsplaats of als verbindingroute tussen gebieden (Bouwens, 2017).

Deze omstandigheden zijn in mindere mate aanwezig in de vorm van overgebleven rietstruwelen. Deze struwelen kunnen dekking bieden. Desondanks is de strook rietvegetatie slechts maximaal 2 meter breed en is de bodem hier plas dras. Het grasland naast het projectgebied is grotendeels gemaaid maar heeft enkele hogere grassen welke buiten de fasering vielen. Binnen het projectgebied, in de tweede overkapping, zijn enkele sporen gevonden van een ratachtige. Er zijn geen holen aangetroffen van rat of muis. De directe omgeving (naast het aangelegen kruidenrijke grasland) is kaal en verhard, en hiermee ongeschikt voor kleine marterachtigen. Het dichtstbijzijnde stukje natuur is op 140 m afstand gelegen in de vorm van een waterpartij de Botte kreek en 120 m agrarische velden. Tijdens het veldbezoek zijn er geen sporen of holen aangetroffen binnen en in de directe omgeving van het projectgebied welke van kleine marterachtigen kunnen zijn.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied betreft matig geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen. Er is enige dekking aanwezig maar dit is plas dras. Hier bevinden zich geen holen of andere elementen welke geschikt zijn als verblijfplaatsen. Door zijn geïsoleerde ligging is het gebied zelf minder interessant. Wel zou een incidenteel exemplaar in de toekomst of bij een lagere grondwater stand kunnen passeren. In de huidige situatie worden geen negatieve effecten op kleine marterachtigen verwacht. Binnen het projectgebied ondervinden de kleine marterachtigen geen negatieve effecten van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen. Een aanvullend soortenonderzoek of ontheffing is niet nodig. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

6.1.5 Steenmarter

Voorkomen en functie

De steenmarter (*Martes foina*) is een nationaal beschermde soort en wordt gezien als een 'cultuurvolger'. Hij dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtig habitat zoals steengroeven en gebouwen. De soort is te vinden in parklandschap maar vooral in de buurt van dorpen, boerderijen en zelfs grote steden. Oude schuren, heggen en geriefbosjes zijn erg geschikt. Essentieel is de aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes en bermen waar de soort foerageert (Zoogdiervereeniging, z.d.).

Binnen het projectgebied, in de tweede overkapping, zijn enkele sporen gevonden van een ratachtige. In de omgeving zijn geen eetbare resten gevonden voor de soort en het aantal uitwerpselen is dermate laag. De ratachtige zou kunnen dienen als voedselbron voor de steenmarter maar lijkt in lage aantallen aanwezig te zijn. Ook waren er geen holen zichtbaar van rat of muis. De oude tabaksfabriek heeft geen zichtbare openingen in het gebouw welke de steenmarter toegang zou kunnen geven tot een verblijfplaats. Wel is er een kleine opening tussen de aanbouwen en de schuifdeur naar buiten. Binnen de aanbouwen zijn verder geen sporen of uitwerpselen gevonden van de steenmarter. Verder is er weinig dekking aanwezig voor de soort rondom de gebouwen. Tegen het eerste aanbouw aan is enige rietvegetatie aanwezig welke staan op een plas dras bodem. Naar verwachting zal de soort dit niet gebruiken als dekkingselement. Wel kan het kruidenrijke grasveld naast het gebied geschikt zijn als migratie- en foerageerelement. Echter wordt dit intensief beheerd, waardoor het niet geschikt is als foerageer of migratie element.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het functioneel leefgebied van de steenmarter. Het projectgebied voorziet niet in rust- en verblijfplaatsen. Essentieel foerageergebied is niet binnen het projectgebied. Het is onbekend of er rust- en verblijfplaatsen rondom het projectgebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van de steenmarter kan redelijkerwijs worden uitgesloten. De beoogde ruimtelijke ontwikkelingen hebben geen negatief effect op de steenmarter. Een aanvullend onderzoek of een ontheffing zijn niet nodig.

6.2 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn. Verblijfplaatsen zijn doorgaans te vinden in holten, kieren en andere openingen in bomen of gebouwen. Vleermuizen komen bijna overal voor en zijn vooral te vinden in gesloten tot halfopen landschap waar ze doorgaans in de beschutting van opgaande elementen foerageren langs een vast netwerk van lijnvormige structuren zoals kanalen, lanen, tuinen, boomkruinen, bebouwing en waterpartijen.

Binnen het projectgebied zou de oude tabaksfabriek kunnen dienen als verblijfplaats voor gebouw bewonende soorten. Openingen onder de dakrand en ruimtes tussen de luiken kunnen de dieren toegang geven tot een verblijfplaats en mogelijk een spouwmuur (Afbeelding 6.1). De aanbouwen bestaan uit een enkel wand muurtje met golfplaten en houten platen. Er zijn aan de buitenzijde geen openingen aangetroffen welke deze dieren kunnen voorzien van toegang tot een verblijfplaats. De aanbouwen worden vaak betreden waardoor de soorten snel verstoord zouden kunnen worden. In deze gebouwen zijn geen sporen of uitwerpselen aangetroffen van vleermuizen. Buiten het projectgebied zijn geen bomenrijen aanwezig als vliegroute. Wel kunnen de bestaande gebouwen deze functie overnemen. Doordat de fabriek zal blijven bestaan wordt de vliegroute niet onderbroken. Foerageergebied is mogelijk aanwezig binnen het projectgebied en aanliggend. Hier kunnen de waterpoeltjes en kruidenrijke overstaande vegetatie insecten aantrekken welke dienen als voedselbron van de vleermuis. Op ca. 120 m afstand is kwalitatief geschikt foerageergebied aanwezig in de vorm van een waterpartij en bosschages.

Afbeelding 6.1. Geschikte openingen voor vleermuizen (rood).

Effectenbeoordeling

Het projectgebied is matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de directe omgeving is kwalitatief geschikt foerageergebied aanwezig in de vorm van water en groenstructuren. Een vliegroute is mogelijk aanwezig in de vorm van woningen in de straat. De beoogde ontwikkeling heeft hier geen effect op. In de oude fabriek zijn verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen niet geheel uit te sluiten. Deze fabriek blijft behouden. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op eventuele verblijfplaatsen zijn daarom redelijkerwijs uit te sluiten. Een aanvullend soortenonderzoek naar vleermuizen of een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de vleermuis is niet noodzakelijk. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Het is daarom aan te bevelen om tijdens de werkzaamheden geen kunstmatige nachtelijke verlichting te gebruiken.

6.3 Reptielen, vissen en ongewervelden

Voorkomen en functie

Reptielen vormen een klasse van koudbloedige dieren waarvan een deel Nationaal beschermd wordt, of valt onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Reptielen komen voor in verschillende habitats, variërend van droge heide en zandgronden onder vegetatie en dood hout tot vochtige plaatsen, duinen, hoogveen en andere waterrijke gebieden.

Er zijn enkele vissoorten die Nationaal worden beschermd en een paar die vallen onder de Habitatrichtlijn. Vissen zijn gebonden aan water. De meeste beschermde soorten komen voor in stromende beken en riviertjes, al zijn er ook soorten die die juist voorkomen in sloten met ondiep water en een dikke modderlaag.

De groep ongewervelden wordt breed vertegenwoordigd. Echter wordt maar een relatief klein deel Nationaal of onder de Habitatrichtlijn beschermd. Het betreft hier onder andere libellensoorten, keversoorten en verschillende soorten dagvlinders. De habitat van beschermde soorten die hieronder vallen is wijdverspreid en sterk afhankelijk van bodem, vegetatietypen, kwaliteit en beheer.

Er zijn verspreidingsgegevens bekend van de grote vos (*Nymphalis polychloros*) op enkele kilometers van het projectgebied. De grote vos is vooral zichtbaar in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Belangrijk is warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout (Vlinderstichting, 2024). Binnen het projectgebied missen de overwinteringsplekken. Ook missen waardplanten als de iep; maar ook zoete kers, populier en sommige wilgensoorten.

Ook zijn er verspreidingsgegevens bekend van een uitgezette muurhagedis (*Podarcis muralis*) op enkele kilometers van het projectgebied. De muurhagedis is een warmte minnende soort, die in het noorden van zijn verspreidingsgebied alleen voorkomt in rivierdalen, omdat daar gunstigere klimatologische omstandigheden heersen. De soort kwam hier oorspronkelijk voor op warme, stenige plekken, zoals rotswanden. Deze rivierdalen zijn hier in het projectgebied niet aanwezig. Doordat de soort een lage verspreidingsgraad heeft, alleen voorkomt in Limburg en kilometers buiten het projectgebied is uitgezet, kan de soort worden uitgesloten.

Binnen het projectgebied zou voor zowel reptielen als ongewervelden alleen het rietstruweel geschikt kunnen zijn als dekking- en foerageergebied. Doordat het projectgebied midden in een woonwijk gelegen is, bestaat er geen connectie of veilige migratieroutes naar andere natuurgebieden. Het intensief maaien heeft daarnaast mogelijk effect op het voortplantingssucces van deze soorten. Doordat het rietstruweel minimaal van grootte is de aanwezigheid van deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten het gebied. Ook de soortgroep vissen kan hierbij uitgesloten worden door het gebrek aan verbonden, stromende wateren.

Effectenbeoordeling

Gezien de locatie en terreinkenmerken van het projectgebied en het ontbreken van geschikte habitats met de juiste verbinding, kan de aanwezigheid van reptielen, vissen en ongewervelden binnen en rondom het projectgebied worden uitgesloten. De beoogde ruimtelijke ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op soorten in deze klasse en aanvullend onderzoek en een mogelijke ontheffing Wet natuurbescherming zijn niet nodig.

6.4 Amfibieën

Voorkomen en functie

Amfibieën zijn een soortgroep die aan waterrijke habitats zijn gebonden al zijn er amfibieën die grotendeels op het land leven. Net als reptielen worden sommige soorten uit deze soortgroepen Nationaal beschermd en/of vallen onder bescherming van de Habitatrichtlijn.

Er zijn geen verspreidingsgegevens of waarnemingen bekend binnen de NDFF betreft deze soortgroep in en rondom het projectgebied. Echter betekent dit niet dat deze soorten volledig afwezig zijn. Binnen het projectgebied is een zandachtige bodem aanwezig welke de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) zou kunnen gebruiken als foerageergebied. Ook is er een klein watertje zichtbaar van ca. 3 meter lang en 1 meter breed. Het bevat niet veel waterplanten en is daardoor geschikt voor de rugstreeppad. Tijdens het veld bezoek is er in dit water een groene kikker spec. aangetroffen. De rugstreeppad staat erom bekend niet goed te kunnen tegen concurrentie. Door het kleine formaat van het water is het hierdoor minder aannemelijk dat de soort dit water gebruikt. Ook is het projectgebied gelegen te midden van een woonwijk op flinke afstand (ca. 120 m) van ander geschikt water. Dit maakt het projectgebied minder geschikt doordat de weg er naartoe bestaat uit bestrating zonder enige vorm van dekking.

Effectenbeoordeling

Binnen het projectgebied is matig geschikt leefgebied aanwezig voor de rugstreeppad, echter door de concurrentie en de bestrate omgeving is het niet aannemelijk dat de soort zich zal vestigen binnen het gebied. Ondanks dat de aanwezigheid van de rugstreeppad niet onmogelijk is, is het niet aannemelijk dat het projectgebied een functie voor de soort heeft. Negatieve effecten op de rugstreeppad en andere amfibieën als gevolg van de werkzaamheden zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Aanvullend soortenonderzoek en een mogelijke omgevingsvergunning zijn niet nodig.

6.5 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn beschermd onder de Vogelrichtlijn. Tabel 6.2 geeft een overzicht van alle vogelsoorten die gezien verspreidingsgegevens en het locatiebezoek mogelijk in of rondom het projectgebied voorkomen. Aan een deel van deze soorten is een categorie toebedeeld gerelateerd aan de nest beschermde status. Nesten van vogels uit categorie 1 t/m 4 zijn altijd jaarrond beschermd. Soorten met een andere categorie vallen onder soorten mét jaarrond beschermde nesten of hebben een andere specifieke beschermde status gerelateerd aan hun nestbouwkenmerken of staat van instandhouding. Vogelsoorten die niet onder categorie 1 t/m 5b vallen zijn soorten waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. De exacte definities van deze categorieën zijn opgenomen in *Lijst beschermde soorten Wet natuurbescherming* (Hunink, 2022).

Tabel 6.2: Vogelsoorten die a.d.h.v. NDFF- verspreidingsgegevens en bevindingen tijdens het locatiebezoek mogelijk in of rondom het projectgebied aanwezig zijn inclusief nest beschermde status.

Soort	Categorie
Gierzwaluw	2
Buizerd	4
Ransuil	4
Blauwe reiger	5
Boerenzwaluw	5
Boomkruiper	5
Groene specht	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Zwarte kraai	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5
Nijlgans	Exoot

Naast het projectgebied ligt een kruidenrijk en gefaseerd gemaaid grasveldje. Dit veldje is mogelijk een belangrijk foerageergebied voor zaad- en insectenetende vogels in de omgeving. Echter zijn er geen mogelijke nestplaatsen aangetroffen in het gebied. De oude tabaksfabriek, maar ook de aanbouwen hebben geen invliegmogelijkheden voor soorten als gierzwaluw door het gebrek aan dakpannen met ruimtes en de stevigheid en aansluiting van de dakpannen bij de aanbouwen. Ook voor huismussen zijn er geen ruimtes beschikbaar onder dakpannen of achter regenpijpen. De golfplaten daken zijn niet geschikt als nestlocaties voor soorten als huismus. Omdat er geen bomen of andere schaduw werpende objecten zijn is lijkt de kans op oververhitting op voorhand zeer groot. Dit geldt in het bijzonder voor niet-vliegvlugge jongen. Wel is er klimop aanwezig tegen de muren, echter blijkt uit de praktijk dat de huismus dit alleen gebruikt als dekkingselement en niet als nestlocatie. Tijdens het veldonderzoek zijn er geen huismussen waargenomen op de daken of in de omgeving van het projectgebied. ook zijn er geen sporen, bijvoorbeeld in de vorm van nestmateriaal, aangetroffen. Verderop (buiten het projectgebied) in de woonwijk is de soort wel aangetroffen.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen in en rondom het projectgebied. Ook zijn er geen nestmogelijkheden aangetroffen in het gebouw. Wel kunnen de gebouwen in de omgeving nestlocaties verzorgen. In het projectgebied zelf is geen foerageergebied aanwezig. Net daarbuiten in de vorm van het kruidenrijke grasveldje is dit wel aanwezig. Vogelsoorten zullen binnen het projectgebied geen negatieve effecten onder vinden van de werkzaamheden. Gebouw bewonende soorten zullen het projectgebied niet gebruiken als nestlocatie. De werkzaamheden leiden dus niet tot de verstoring van essentiële nest- of rustplaatsen. Een aanvullend soortenonderzoek om de aanwezigheid van deze soorten vast te stellen of een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

6.6 Flora

Planten worden beschermd onder de Habitatrichtlijn en/of zijn nationaal beschermd. De meeste beschermde planten zijn soorten die doorgaans voorkomen in/op kalkrijke bodems of in dichte bossen, en zijn niet aangetroffen tijdens het locatiebezoek. De verspreidingsgegevens van de NDFF liet een waarneming van de groenknolorchis zien op enkele kilometers van het projectgebied. Het is een soort dat gebonden is aan vochtige duinvalleien, veenmosrietland, turf opsteekplekken, zand groeven en beekdal-blauwgrasland. Dit is allen binnen het projectgebied niet aanwezig. Het projectgebied wordt gekenmerkt door kleigrond, grote delen zijn verhard, de tuin is goed onderhouden en wordt beheerd. Aanvullend onderzoek of een ontheffingsaanvraag zijn niet nodig (Stichting Floron, 2011).

7 Invasieve exoten

Voorkomen

Volgens verspreidingsgegevens komt in de omgeving van het projectgebied de rode Amerikaanse rivierkreeft (*Procambarus clarkii*) en de roodwangschildpad voor (*Trachemys scripta elegans*). Deze soorten zijn waargenomen op ca. 500 m afstand van het projectgebied. Deze soorten zijn tijdens het locatiebezoek niet waargenomen. Ook is de afstand tot waterpartijen voor deze soorten naar verwachting te groot om hier te kunnen vestigen. Aanvullende maatregelen zijn niet nodig.

8 Conclusie en aanbevelingen

Op basis van de resultaten van dit verkennend onderzoek (quickscan) zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen als volgt:

Gebiedsbescherming

De beoogde ruimtelijke ontwikkeling veroorzaakt geen (significante) negatieve effecten op beschermde natuurgebieden. Wettelijk beschermde houtopstanden zijn niet aanwezig. Er geldt geen ontheffingsplicht of plicht tot kapmelding bij de provincie.

Van een substantieel, negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op de stikstofemissie en daarmee op Natura 2000-gebieden is bovendien geen sprake.

Soortenbescherming

Negatieve effecten op beschermde soorten als gevolg van de werkzaamheden zijn redelijkerwijs uitgesloten. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a) voorkomen, b) beperken en c) ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur.

Invasieve exoten

Er zijn geen invasieve exoten waargenomen binnen het projectgebied.

Bronnen

BIJ12 (2017). Kennisdocument Bever Castor fiber, Versie 1.0 juli 2017, Utrecht.

Bouwens (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant. Zoogdiervereniging, 13 oktober 2017.

Hunink (2022). Lijst beschermde soorten Wet natuurbescherming. Natuurinclusief, Borculo. 13 p.

MBH Consult B.V. (2023). Onderzoek stikstofdepositie, Nieuwbouw 5 woningen, Steinstraat 19 te Klundert.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. December 2016. Versie 1.3, 5p.

Nationale Databank Flora en Fauna (z.d.). <https://ndff-ecogrid.nl/> Datum geraadpleegd: 09-10-2023.

Natura2000 (z.d.). Natura 2000 gebieden. <https://www.natura2000.nl/gebieden> Datum geraadpleegd: 16-01-2023.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (2022). Unilijst invasieve exoten. <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unilijst-invasieve-exoten> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (z.d.). EU-Verordening 1143/2014. <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/eu-verordening-1143-2014-invasieve-exoten> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

Overheid.nl (2021). Wet natuurbescherming. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01> Datum geraadpleegd: 12-01-2023.

Overheid.nl (z.d.). Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030378/2018-01-01> Datum geraadpleegd: 12-01-2023.

Patronale Dienst voor Organisatie en Controle van de Bestaanszekerheidstelsels (PDOK). <https://app.pdok.nl/viewer/?origin=pdoknl>. Datum geraadpleegd: 02-10-2023.

Raad van State (2021). Uitspraak 201903159/1/R2. <https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@125948/201903159-1-r2/> Datum geraadpleegd: 16-01-2021.

RAVON (2024). www.RAVON.nl. Amfibieën en reptielen. Datum geraadpleegd: 09-10-2023.

RVO (2022). Algemene regels invasieve exoten. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/algemene-regels#regels-invasieve-exoten> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

RVO (2021). Verbod op handel in Aziatische duizendknopen. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/wet-natuurbescherming/duizendknoop> Datum geraadpleegd: 17-01-2023.

RVO (2013). Ruimtelijke ingrepen. <https://www.rvo.nl/onderwerpen/ruimtelijke-ingrepen> Datum geraadpleegd: 16-01-2023.

SOVON (2024). www.SOVON.nl. Vogelsoorten. Datum geraadpleegd: 10-04-2024.

Stichting Floron (2011). Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Nijmegen. 176p.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021, januari.

Vlinderstichting (2024). Soorten. <https://www.vlinderstichting.nl/>. Datum geraadpleegd: 09-10-2023.

Zoogdiervereniging (2021). Wet natuurbescherming. <https://www.zoogdiervereniging.nl/wnb> Datum geraadpleegd: 16-01-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Boomarter. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/boomarter> Datum geraadpleegd: 09-10-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Eekhoorn. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn> Datum geraadpleegd: 09-10-2023.

Zoogdiervereniging (z.d.). Steenarter. <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenarter> Datum geraadpleegd: 09-10-2023.

Bijlage 1: Impressie projectgebied

Bijlage 2: Veldwerk inventarisatie en indicatoren

- **Bebouwing en overige complexen:**
Kenmerken zoals gaten, spleten, kieren, luiken, holten en andere openingen in wanden, kozijndelen, muren en afwerking, stootvoegen, schachten en bekisting, onder dakgoten of dakpannen, onder enige dakbedekking of afwerking zoals loodslabben, dakbeschot en boeiboorden, tussen schotten, balken, aanleunende delen en ventilatieopeningen, spouwmuren, zolders, kelders, kruipruimten en platte daken.
- **Lijnvormige elementen:**
Structuurvormende eenheden met aansluitende delen en/of opzichzelfstaande doorlopende elementen waaronder akkers, grasland, bomenrijen, lanen, wegdelen, watergangen, muren, aaneensluiting van panden, complexen of andere vormen van bebouwing, een aaneensluiting van scheidelijnen tussen open velden of open water of andere kenmerken die sterk afwijken van kenmerken van naastgelegen en verbonden structuren zoals begroeiing.
- **Vegetatie:**
Kenmerken van staande en liggende vegetatie waaronder type, kwantiteit, soorten, hoogte, dikte, dichtheid en algemene doorlaatbaarheid en toegankelijkheid, locatie en afstand t.o.v. mogelijk verstorende elementen, aaneensluiting van vegetatie, aaneensluiting en ligging t.o.v. routebepalende elementen of andere mogelijke habitatfuncties, losse bast delen, leeftijd en aanwezigheid van dood hout.
- **Rust- verblijf- en broedplaatsen:**
Indicerende kenmerken beschreven onder 'Bebouwing en overige complexen' en kenmerken aanwezig in bomen of andere houtige elementen, in palen, kasten, zolders en afgesloten ruimtes zoals takjes, bedding en andere isolerende materialen, als dan niet verzameld, holen of kuilen in vegetatie, bodem of in andere al dan niet aangebrachte structuren, hopen van takken, puin of andere dekking creërende materialen, zandplaatsen en de verplaatsbaarheid van zand.
- **Water:**
Kwaliteit waaronder helderheid, diepte, stroming en stabiliteit, aanwezigheid van waterplanten en oevervegetatie, aansluiting met andere waterpartijen of watergangen, bodem en oeverkenmerken, helling van het talud, fluctuaties, mate van verstoring en ligging.
- **Sporen:**
Kenmerken waaronder excrementen zoals braaksels, braakballen en uitwerpselen, latrines, delen van eischalen, nesten en prooiresten, delen van vacht zoals haren en veren, pootafdrukken, wissels, krabsporen, knaagsporen, voedselresten, voedselverzamelplaatsen en wroetsporen.
- **Overige:**
Geluiden zoals zang, roep en bewegingsgeluiden, geur, smeerplekken, aanwezigheid van waardplanten en zaadplanten of overige voedselbronnen, aanwezigheid en volledigheid van (essentiële) habitatfuncties, aansluiting met omliggende habitatfunctie leverende gebieden en algemene verstoringfactoren.

Bijlage 3: Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving omtrent natuurbeleid is voornamelijk geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarnaast is beleid geregeld in provinciale verordeningen en binnen het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. Wet- en regelgeving is gericht op de bescherming van:

- gebieden;
- soorten;
- houtopstanden.

Gebiedsbeschermingsregimes zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming hoofdstuk 2 en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening hoofdstuk 2 (Natuurnetwerk Nederland). Soortenbeschermingsregimes zijn opgenomen in hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming en beschermingsregimes van houtopstanden in hoofdstuk 4.

De Wet natuurbescherming (Wnb) is een kaderwet die sinds 2017 van kracht is. Deze wet is gericht op het beschermen van natuurgebieden, inheemse en in het wild levende plant- en diersoorten en houtopstanden. Verplichtingen vanuit Internationale en Europese wet- en regelgeving zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn hierin opgenomen. Gelijktijdig heeft er decentralisatie van bevoegd gezag plaatsgevonden waardoor provincies verantwoordelijk zijn voor natuurbeleid- en bescherming binnen de wettelijke kaders van de Wnb en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het biedt provincies de mogelijkheid om op regionaal niveau natuurbeleid toe te passen en in bepaalde gevallen soorten vrij te stellen van hun beschermde status.

Gebiedsbescherming

Gebieden kunnen beschermd worden onder de Wnb (Natura 2000-gebieden) onder het Barro (Natuurnetwerk Nederland gebieden) en onder provinciale verordening (Natuurnetwerk Nederland gebieden en Gebieden van provinciaal belang).

Natura 2000-gebieden

Het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden wordt Natura 2000 genoemd. In deze Natura 2000-gebieden worden bepaalde plant- en diersoorten en habitats beschermd met als doel hun leefgebied te behouden, te herstellen of uit te breiden. Nederland telt ruimt 160 Natura 2000-gebieden waarbinnen Europese richtlijnen van kracht zijn. Natura 2000-gebieden verkrijgen deze status wanneer ze worden aangewezen onder de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn. Aanwijzing vindt plaats door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Natura 2000-gebieden worden geselecteerd op grond van het voorkomen van habitattypen en soorten die vanuit Europees perspectief bescherming behoeven (Natura2000, z.d.). Voor alle Natura 2000-gebieden zijn beheerplannen opgesteld met instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in Artikel 2.3 van de Wnb.

Instandhoudingsdoelstellingen

Deze doelstellingen zijn geformuleerd voor alle voorkomende soorten en habitats binnen het desbetreffende gebied met als doel het bereiken van een landelijke gunstige staat van instandhouding voor alle door de richtlijnen beschermde soorten en habitats (zie Kader - Gunstige staat van instandhouding van een soort). Artikel 2.3 lid 2a en b verplicht om in de instandhoudingsdoelstellingen tenminste aan te geven wat de nodige instandhoudingsmaatregelen en de beoogde resultaten van deze maatregelen zijn. In de praktijk betekent dit a) of huidige aantallen of areaal van een soort of habitat voldoende zijn, b) of uitbreiding of verbetering nodig is en c) welke maatregelen nodig zijn om de gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen (Zoogdiervereniging, 2021; Overheid.nl, 2021).

Formulering van instandhoudingsdoelstellingen wordt veelal gedaan door het bevoegd gezag en ontwikkelingen of activiteiten die hierop een negatief effect hebben, zijn verboden (zie Kader - Stikstof).

Natura 2000-gebieden kennen een strikt beschermingsregime. Indien ontwikkelingen in of nabij een gebied plaatsvinden die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen mogelijk de kwaliteit van aangewezen habitats of

de habitats van aangewezen soorten verstoren of verslechteren, moet hiervoor een vergunning worden aangevraagd bij de provincie (Zoogdiervereniging, 2021; Overheid.nl, 2021). Deze wordt alleen verleend indien er aan de volgende voorwaarden wordt voldaan en er:

- geen alternatieve oplossingen zijn;
- dwingende redenen zijn van groot openbaar belang;
- nodige compenserende maatregelen worden getroffen die waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000-gebied bewaard blijft.

Natuurnetwerk Nederland gebieden

De vroegere Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is vervangen door Natuurnetwerk Nederland (NNN) waarvan de naamgeving per provincie kan verschillen. Dit netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden zorgt voor een betere verbinding tussen kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke agrarisch cultuurlandschappen. Deze Ecologische verbindingzones (EVZ) maken migratie tussen natuurgebieden mogelijk. Het merendeel van NNN gebieden vallen onder Natura 2000-gebieden. Grote wateren die onder NNN-gebied vallen, waaronder bijvoorbeeld grote rivieren, het IJsselmeer en de Waddenzee, vallen onder de verantwoordelijkheid van het rijk (Overheid.nl, z.d.).

Anders dan Natura 2000-gebieden die vallen onder de Wet natuurbescherming, valt de verantwoordelijkheid van NNN gebieden op het land onder het bevoegd gezag. In het Barro wat voorziet in de juridische borging van nationaal ruimtelijk beleid, zijn onder Hfd 1 Artikel 2.10.1 t/m 2.10.5 de hoofdlijnen betreft bescherming juridisch verankerd. Het Barro verplicht provincies NNN gebieden aan te wijzen in de provinciale omgevingsverordening waarin begrenzing, beleid en de wezenlijke kenmerken en kwaliteiten van een gebied zijn vastgelegd (Overheid.nl, z.d.). Het bestemmingsplan zorgt dus voor de ruimtelijke bescherming van NNN gebieden en laat geen ontwikkeling toe die de wezenlijke kenmerken, waarden, kwaliteit, samenhang en oppervlakte aantasten. Er zijn echter 3 uitzonderingen (uitgezonderd wijziging van begrenzing) waarbij aantasting van NNN gebieden onder voorwaarde van o.a. mitigerende en compenserende maatregelen na toetsing door het bevoegd gezag wordt toegestaan (Overheid.nl, z.d.). Dit zijn:

- Bij ontwikkelingen van groot openbaar belang.
- Bij gebrek aan reële alternatieven.
- Wanneer negatieve effecten worden beperkt en effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Stikstof

Beoogde ontwikkeling kan door middel van een toename in stikstofuitstoot een negatief effect hebben op omliggende natuurgebieden. Indien dit een Natura 2000-gebied betreft, is toetsing hierop wettelijk verplicht. Deze plicht is niet van toepassing op NNN gebied tenzij het projectgebied binnen een NNN gebied ligt.

Gebieden van provinciaal belang

Net als NNN gebieden kunnen de gedeputeerde staten in provincies planologische bescherming toekennen aan gebieden. Dit zijn vaak bijzondere natuurgebieden of bijzondere landschappen zoals weidevogelgebieden of gebieden met veel cultuurhistorie. Beschermingsregimes van dit soort gebieden zijn opgenomen in provinciale verordeningen en kunnen per provincie sterk verschillen (Zoogdiervereniging, 2021).

Soortenbescherming

Onder de Wnb worden alle in het wild levende plant- en diersoorten en natuurgebieden tot op zekere hoogte beschermd, ongeacht of een soort of het gebied wettelijk beschermd is of niet. Ze vallen onder de zorgplicht (Artikel 1.11 Wnb), (zie Kader - Zorgplicht). Soortenbescherming is opgenomen in de Wnb onder hoofdstuk 3. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal- en nationaal beschermde soorten verdeeld over 3 verschillende beschermingsregimes, ieder met specifieke verbodsbepalingen (Artikel 3.5 t/m 3.10). Internationaal beschermde soorten zijn soorten die vallen onder de categorie Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn (inclusief de verdragen van Bern en Bonn).

Nationaal beschermde soorten vallen onder de categorie Andere soorten. De bijlage behorend bij hoofdstuk 3, Artikel 3.10 Wnb geeft een overzicht van nationaal beschermde diersoorten (Onderdeel A) en plantensoorten (Onderdeel B). Figuur 1 toont verbodsbepaling per beschermingsregime.

Onder de soorten van de Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Onder de soorten van de Habitatrichtlijn vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern (wilde dieren en planten inclusief hun natuurlijke leefmilieus) en Bijlage I van het Verdrag van Bonn (trekkende wilde diersoorten). Deze richtlijnen zijn opgesteld om de biodiversiteit in Europa in stand te houden en bevatten meerdere bijlagen waarin lijsten met soorten zijn opgenomen. Onder Andere soorten vallen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage Wnb, onderdeel A, inclusief vaatplanten genoemd in de bijlage Wnb, onderdeel B. De verboden benoemd in Artikel 3.10 lid a en b zijn niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze soorten zich in gebouwen of op erven bevinden.

Anders dan internationaal beschermde soorten is het beschermingsregime omtrent Andere soorten milder. Zo is het niet verboden eieren te rapen of dieren opzettelijk te verstoren. Deze uitzonderingen zijn gebaseerd op de belangen beschreven onder Artikel 3.10 lid 2a t/m 2i waaronder bijvoorbeeld ruimtelijke inrichting, kleinschalige bouwactiviteiten of bestendig beheer en ter voorkoming van schade of overlast (Overheid.nl, 2021).

Zorgplicht

Een iedereen neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat nadelige gevolgen tenminste moeten worden voorkomen, beperken of ongedaan maken. (Wnb Artikel 1.11).

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	Beschermingsregime Andere soorten
Artikel 3.1 lid 1 Het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Artikel 3.5 lid 1 Het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Artikel 3.10 lid 1a Het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen
Artikel 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Artikel 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Artikel 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Artikel 3.1 lid 3 Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben	Artikel 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	N.v.t.
Artikel 3.1 lid 4 en 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Artikel 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	N.v.t.
N.v.t.	Artikel 3.5 lid 5 Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Artikel 3.10 lid 1c Het is verboden vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1: Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming per beschermingsregime. Bron: Overheid.nl (2021); Zoogdiervereeniging (2021).

Essentieel leefgebied

Nest-, rust- en voortplantingsplaatsen worden in de Wnb nadrukkelijk beschermd (Figuur 1). Deze bescherming geldt niet voor bijvoorbeeld vliegroutes, migratieroutes en foerageergebied. Echter, onder deze beschermde plaatsen worden ook alle essentiële onderdelen verstaan die het nest of de rust- of verblijfplaats als zodoende laten functioneren, ook wanneer deze gebieden niet samenvallen. Essentiële leefgebieden zijn daarom gebieden van wezenlijk belang voor het functioneren van de nest- rust- of voortplantingsplaats, wanneer er geen alternatieven zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen (Raad van State, 2021).

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Het verbod op beschadiging en vernieling van nesten houdt in dat er bij ruimtelijke ingrepen rekening dient te worden gehouden met broedende vogels en vogels die hun nest jaarrond als verblijfplaats gebruiken. De broedperiode is soort specifiek. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest, of zijn hiertoe in staat. Voor deze vogelnesten geldt dat ze enkel in het broedseizoen als broedgeval onder de bescherming van Artikel 3.1 van de Wnb staan. Voor werkzaamheden buiten het broedseizoen is voor deze soorten (op enkele uitzonderingen na) geen ontheffing nodig. Van vogelsoorten mét jaarrond beschermde nesten bestaat een opgestelde dynamische lijst dat als beleidsdocument onderdeel is van de Wnb. Hierin zijn vogels op basis van nestgebruik ingedeeld in 5 categorieën die hieronder worden weergegeven. Soorten en categorieën kunnen per provincie verschillen. In *Lijst met beschermde soorten Wet natuurbescherming* (Hunink, 2022) staat een overzicht van vogels met jaarrond beschermde nesten per provincie.

- 1 jaarrond gebruikte nesten (buiten het broedseizoen ook vaste rust- of verblijfplaats)*;
- 2 zeer honkvaste (koloniebroeders) of afhankelijk van bebouwing*;
- 3 zeer honkvaste broeders of afhankelijk van bebouwing (geen koloniebroeders)*;
- 4 vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest*;
- 5 (definitie van 5, 5a en 5b verschilt per provincie, en varieert van honkvast en voldoende flexibel tot kwetsbaar en afhankelijk van lokale Staat van instandhouding (zie Kader - Gunstige staat van instandhouding van een soort).

* Exacte definitie kan afwijken.

Uitzonderingen op verbodsbepalingen

Uitzonderingen op de verbodsbepalingen binnen de Wnb zoals beschreven onder Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijnsoorten en Andere soorten kunnen gelden indien:

- een vrijstelling voor de specifieke soort geldt (nationaal beschermde soorten);
- gewerkt wordt met een Gedragscode (nationaal en internationaal beschermde soorten);
- een ontheffing is verkregen (nationaal en internationaal beschermde soorten).

Om te bepalen of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling, is er een stappenplan opgesteld door het Ministerie van Economische Zaken. Deze is toegevoegd in de volgende Bijlage.

Vrijstelling:

Binnen de groep Andere soorten (nationaal beschermd), kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies zijn bevoegd om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan de ontheffingsplicht voor (doorgaans algemeen voorkomende) soorten en soorten dus vrij te stellen van hun beschermde status. Hunink (2022) toont een overzicht van deze soorten in Lijst beschermde soorten Wet natuurbescherming, onderverdeeld in beschermingsstatus en provincie. Een vrijstelling is een uitzondering op een verbod en geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van die vrijstelling voldoet, zoals een gedragscode (RVO, 2013).

Gedragscode:

Indien er bij ruimtelijke ingrepen een verbodsbepaling overtreden wordt, kan in sommige gevallen een vrijstelling van de ontheffingsplicht gelden wanneer er gebruik wordt gemaakt van specifieke richtlijnen in een door de minister goedgekeurde gedragscode (Artikel 3.31 Wnb). Door het volgen van deze gedragslijnen kan schade zoveel mogelijk worden voorkomen. Reeds goedgekeurde Gedragscodes zijn enkel bruikbaar bij ruimtelijke ingrepen binnen gebieden in eigendom van gemeenten en terreinen in beheer, onderhoud en/of eigendom van de provincie. Hierop betrekking hebbende relevante gedragscodes zijn te vinden op de site van de

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor Europees beschermde soorten.

Ontheffing:

In alle andere gevallen zijn in het kader van ruimtelijke ontwikkeling uitzonderingen op verbodsbepalingen enkel mogelijk wanneer een ontheffing is verkregen. De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen ligt bij de provincie. Voor een ontheffingsverlening moet het belang van het overtreden van de verbodsbepaling worden aangetoond. Deze zijn afhankelijk van het beschermingsregime. Een ontheffing of vrijstelling wordt uitsluitend verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (Artikel 3.8 lid 5a Wnb);
- zij het belang dient zoals benoemd in Artikel 3.3 lid 4, 3.8 lid 5 en 3.10 lid 2 Wnb, waaronder volksgezondheid en openbare veiligheid;
- de ontwikkeling niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (Artikel 3.8 lid 5c Wnb).

Indien binnen een gemeente op gebiedsniveau wordt gewerkt en een gebiedsontheffing wordt aangevraagd, kunnen maatregelen in een Soortenmanagementplan (SMP) worden opgenomen.

Ontheffingsplicht

Indien er door beoogde ontwikkelingen verbodsbepalingen worden overtreden waarbij vrijstellingen en/of een gedragscode niet van toepassing zijn, geldt de ontheffingsplicht. Bij de ontheffingsaanvraag moet worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn die desbetreffende verbodsbepaling kan voorkomen. Daarnaast moet het een noodzakelijk wettelijk belang dienen aansluitend op het beschermingsregime van de desbetreffende soort waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd (Artikel 3.3 lid 4b, 3.8 lid 5b en 3.10 lid 2a Wnb) (zie Kader - Wettelijk belang per beschermingsregime) en moet worden aangetoond dat de staat van instandhouding van de desbetreffende soort door beoogde ontwikkelingen niet verslechtert (zie Kader - Gunstige staat van instandhouding van een soort). Het verspreidingsgebied van de soort, aantallen, trends, het effect van de beoogde ontwikkeling op de soort en de te nemen mitigerende of compenserende maatregelen ten gunste van de soort zal in de beoordeling worden overwogen (Ministerie van Economische Zaken, 2016).

Wettelijk belang per beschermingsregime

- Beschermingsregime Vogelrichtlijnsoorten:
In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren of ter bescherming van flora of fauna.
- Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn:
In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid, of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom of in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
- Beschermingsregime Andere soorten:
In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

Gunstige staat van instandhouding van een soort

In principe wordt hiermee bedoeld dat de populatie levensvatbaar is en dat ook op lange termijn zal blijven binnen de natuurlijke habitat waar hij voorkomt en dat het natuurlijke verspreidingsgebied niet kleiner wordt en de habitat van de soort groot genoeg is om de populatie van die soort ook op langere termijn in stand te houden. De soort mag geen effecten ondervinden die een zodanige invloed hebben dat er op langere termijn een negatieve verandering zou kunnen plaatsvinden van de verspreiding van de soort en de grootte van de populatie waardoor het voortbestaan van de soort in gevaar komt (Overheid.nl, 2021). Onder de internationale beschermingsregimes wordt het omschreven als:

- Vogelrichtlijnsoorten: De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding (Svl) van de desbetreffende soort.
- Habitatrichtlijnsoorten: Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige Svl te laten voortbestaan.

Houtopstanden

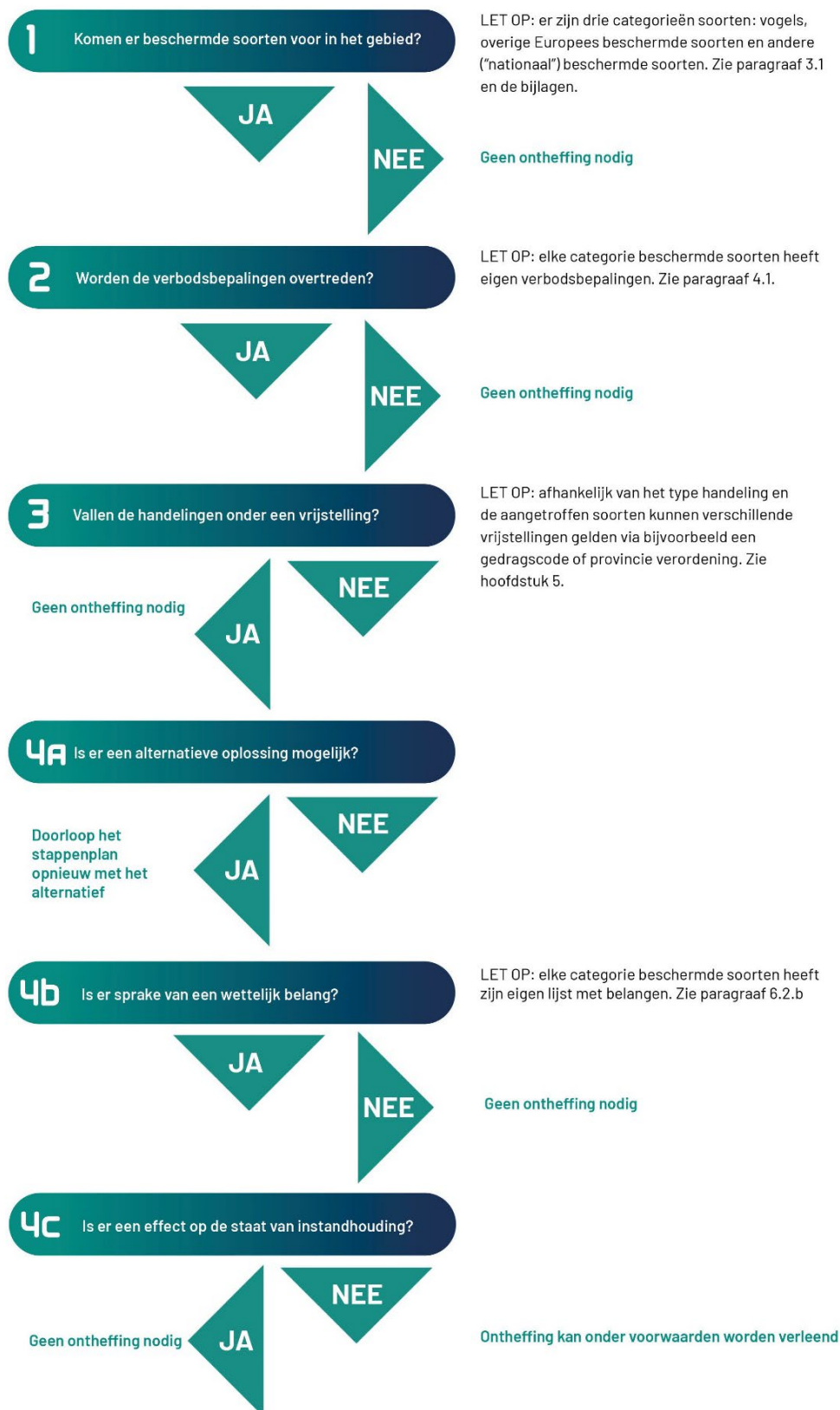
Het begrip houtopstand wordt onder de Wnb (Artikel 1.1) omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een totaal areaal van 10 are of groter beslaat of uit een rijbeplanting bestaat van meer dan 20 bomen gerekend over het totaal aantal rijen. Een houtopstand wordt beschermd onder de Wnb indien het buiten de wettelijk vastgestelde grenzen van de bebouwde kom ligt (Artikel 4.1a). Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2 lid 1). Houtopstanden op erven of in tuinen, fruitbomen, eenrijige beplanting langs landbouwgronden, beplanting langs waterwegen en andere uitzonderingen benoemd onder Artikel 4.1 Wnb vallen niet onder beschermde houtopstanden binnen de Wnb.

Invasieve exoten

Invasieve exoten zijn soorten die schade kunnen toebrengen aan bijvoorbeeld biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Ze kunnen inheemse soorten verdringen of zelfs doen uitsterven. Ook kunnen ze schadelijk zijn voor de gezondheid en veiligheid van mensen en economische schade toebrengen. In de Europese Unie is een verordening van kracht (nr. 1143/2014) ter preventie en beheersing van invasieve uitheemse exoten (NVWA, z.d.). Deze soorten zijn terug te vinden op Unilijst Invasieve soorten op de website van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA, 2022). Deze verordening is opgenomen in de Wet natuurbescherming en gedeputeerde staten zijn (op enkele uitzonderingen na) verantwoordelijk dat in de provincie deze soorten zoveel mogelijk worden teruggebracht (Artikel 3.19 Wnb). Het is verboden exoten vallend onder deze aangewezen groep te zaaien, planten, kweken, telen, te laten voortplanten, te verhandelen, in bezit te hebben of vrij te laten (Artikel 3.34 en 3.39 Wnb) (RVO, 2022). Er zijn provincies die de bestrijding van soorten in hun beleid hebben opgenomen die niet op deze lijst vermeld staan. Het gaat hierbij vaak om soorten uit de duizendknoop familie. Sinds 1 januari 2022 geldt wel het verbod op handel in Aziatische duizendknopen (NVWA, 2021). Regelingen omtrent bestrijding van deze soortengroep en andere soorten zijn doorgaans te vinden op websites van desbetreffende gemeenten.

Bijlage 4: Stappenplan ontheffingsplicht

STAPPENPLAN ONTHEFFING

Bron: Ministerie van Economische Zaken (2016).